

دارو

دارو (به انگلیسی: Drug) و به شکل کلی تر (به انگلیسی: medicine) در دانش پزشکی به هر ماده‌ای که برای درمان، تسکین علائم، تشخیص بیماری و یا پیشگیری از آن به کار رود و بر ساختار یا کارکرد ارگانیسم زنده اثر گذارد و پس از ورود به بدن عملکرد بدن را تصحیح کند، گفته می‌شود.

دارو ممکن است منشا طبیعی (گیاهی یا حیوانی) داشته باشد و یا اینکه به طور مصنوعی تهیه شود. داروهای شیمیایی معمولاً در آزمایشگاه و به دست پزشکان یا دارو سازان کشف شده و پس از تحقیقات کافی و تایید مراجع رسمی در کارخانه‌های داروسازی تولید می‌گردند.

مصرف دارو ممکن است به صورت خوراکی (قرص و شربت)، مالیدنی (پماد و قطره)، استنشاقی (از راه تنفس) و یا تزریقی (آمپول) باشد. به محل فروش دارو داروخانه گفته می‌شود. داروها به چهار صورت معدنی، حیوانی، گیاهی و یا شیمیایی وجود دارند .

همچنین می توان داروها را به دو بخش مجاز و غیر مجاز (مانند برخی مخدرها) طبقه بندی کرد .

داروها اصولاً باید در شرایط ویژه‌ای نگهداری شوند و تاریخ مصرف مشخصی دارند . نحوه مصرف دارو و چنده‌گذاری (دوز مصرفی) آن در نسخه پزشک معالج مشخص می‌شود . برخی داروهای ساختنی که به آنها داروهای جالینوسی نیز گفته می‌شود در داروخانه با نسخه پزشک و از ترکیب چند ماده دارویی ساخته می‌شود .

ماهیت داروها

در حالت کلی، یک دارو ماده‌ای است که به وسیلهٔ واکنش‌های شیمیایی خود، تغییراتی در کارکرد زیستی ایجاد می‌کند. عمده‌تاً مولکول دارو با یک مولکول خاص در سیستم زیستی که نقش مشخصی بازی می‌کند بر هم‌کنش دارد. به این مولکول گیرنده یا ریسپتور می‌گویند. در موارد اندکی داروها به عنوان دشمن شیمیایی معروف هستند که ممکن است با دیگر داروها واکنش دهند، در موارد دیگری مثل عوامل اسمزی داروها به طور انحصاری با مولکولهای آب واکنش می‌دهند. داروها ممکن است درون بدن تولید شوند همانند هورمونها و یا شیمیایی بوده و درون بدن تولید نشوند. سموم نیز دارو محسوب می‌شوند. مواد سمی می‌توانند به وسیله موجودات زنده از قبیل گیاهان و جانوران ساخته شوند و یا همانند آرسنیک و کادمیوم دارای ریشهٔ معدنی باشند. از آنجا که واکنش دارو با گیرندهٔ آن شیمیایی است، یک مولکول دارو باید شکل، اندازه، ترکیب اتمی و بار الکتریکی مناسب داشته باشد

عملکرد داروها

یک دارو معمولاً دارای نقطهٔ دریافت متفاوتی نسبت به جایگاه عمل خود است. مثلاً قرصهایی که برای درمان سردرد به کار می‌روند، اگرچه از طریق دهان دریافت می‌شوند اما جایگاه عمل آنها مغز است. بنابراین یک داروی پذیرفته و عملی شده، دارویی است که اولاً خواص لازم برای انتقال از سایت ورودی به جایگاه عمل منظور را داشته باشد و ثانیاً در زمان معقول از بدن دفع شود. البته برخی داروها مانند داروهای موضعی پوستی و اسپری‌های تنفسی مکان اثر نزدیک به محل دریافت دارند.

داروها می‌توانند در شرایط استاندارد دما و فشار یا (STP) در سه حالت گاز مثل نیتروژاکسید، مایع مثل لیدوکائین و جامد مثل آسپرین موجود باشند. این شرایط تعیین‌کنندهٔ نحوهٔ ورود و دریافت آنها در بدن انسان است. برای مثال برخی داروهای مایع به راحتی در دمای اتاق تبخیر می‌شوند و می‌توانند به همان شکل تنفس شوند همانند (هالوتان). طبقات گوناگون داروهای آلی در داروشناسی و داروسازی مورد بررسی قرار می‌گیرند. بسیاری از داروها بازها و اسیدهای ضعیف هستند. این داروها به وسیلهٔ خود بدن هدایت می‌شوند. زیرا تفاوت pH در اجزای مختلف ممکن است درجه یونش این قبیل داروها را تغییر دهد

منابع

- واژه‌های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی
- ویکی‌پدیای انگلیسی